1961
ଜାନୁଆରୀ 25

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅହମ୍ମଦୁଲ୍ଲା

(ଏ.କେ. ସର୍କାର୍ ଏବଂ ଏନ୍. ରାଜଗୋପାଳ ଆୟଙ୍ଗର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ହତ୍ୟା-ମାନସିକ ଅସୁସ୍ଥତାର ଆବେଦନ-ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟ-ଦୋଷମୁକ୍ତ-ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିପରୀତ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ, ଯଦି ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ - ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା, ଧାରା 84, 302 ।

ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ମାନସିକ ସ୍ଥିତି ଠିକ୍ ନ ଥିବାରୁ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 302 ଅନୁଯାୟୀ ହତ୍ୟା ଅଭିଯୋଗରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଶ୍ଚିତ କରିଛନ୍ତି । ଅଭିଯୋଗ ପକ୍ଷର ମାମଲା ଥିଲା ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ତାଙ୍କ ଶାଶୁ, ଯାହାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସେ ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ - ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ରାତିରେ ଶୋଇଥିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଶରୀରରୁ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ କାଟି ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ସେ ଅପରାଧ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ବିଚାରରେ ଅସାମାନ୍ୟ ମନୋସ୍ଥିତିର ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ ଉପରେ :

ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହେଲା ଯେ, ଯେଉଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟରେ ମାନସିକ ଅସ୍ଥିରତା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବା ଉଚିତ ତାହା ହେଉଛି ସେହି ସମୟ ଯେତେବେଳେ ଅପରାଧ ପ୍ରକୃତରେ ସଂଘଟିତ ହୁଏ,ଯାହାକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାର ଭାର ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 84 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଛାଡ଼ ପାଇବାକୁ ହକଦାର କରିଥାଏ ।

କେବଳ ଏହା ପ୍ରମାଣ କରିବା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଅପରାଧ କରିବା ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ ଏକ "ଅପସ୍ମାର ପାଗଳାମି" ରେ ପୀଡିତ ଥିଲେ ।

ହେନରୀ ପେରି, 14 ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ Rep. 48, ଅନୁସରଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାର ନଥିରେ ଏପରି କିଛି ନଥିଲା ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଅପରାଧ ସଂଘଟିତ ହେବା ସମୟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜାଣି ପାରୁନଥିଲା ଯେ ସେ ଯାହା କରୁଛି ତାହା ଭୁଲ କିମ୍ବା ଆଇନର ବିପରୀତ ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା 84 ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷ ମୁକ୍ତ ହେବାର ହକଦାର ନୁହେଁ ।

ମାମଲାର ପ୍ରମାଣିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଦୋଷ ମୁକ୍ତିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କୌଣସି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ "ପ୍ରରୋଚିତ କାରଣ" ଭାବରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ଅଧିକରିତା ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 120/1960

1957 ର ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 3 ରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ (ଗ୍ୱାଲିୟର ବିଚାର ପୀଠ) ର 1958 ମସିହା ଫେବୃଆରୀ 28ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଅପିଲ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଆଇ. ଏନ୍. ଶ୍ରଫ୍ ।

ଉତ୍ତରଦାତା ହାଜର ହୋଇନଥିଲେ ।

1961. ଜାନୁଆରୀ 25 । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆୟାନଗରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ଏହା ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ (ଗ୍ୱାଲିୟର ବିଚାରପୀଠ) ନିକଟରେ କରିଥିବା ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରିବା ବିରୁଦ୍ଧରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅପିଲ , ଯାହା ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 302 ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ନୁହନ୍ତି ବୋଲି ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଆଦେଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲା । ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୋଷ ମୁକ୍ତି ହେବାର ଆଧାର, ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସହମତି ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା, ତାହା ଥିଲା ଯେ ଅପରାଧ କରିବା ସମୟରେ ଉତ୍ତରଦାତା ବିକୃତ ମସ୍ତିଷ୍କ ଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 84 ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଦୋଷ ମୁକ୍ତି ହେବାର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ ।

ତଥ୍ୟ ବିଷୟରେ କିମ୍ବା ସଂହିତାର ଧାରା 84 ର ସଂରଚନା ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ବହୁତ କମ୍ ବିବାଦ ରହିଛି କାରଣ ଉଭୟ ବିଦ୍ୱାନ ଦୌରା ବିଚାରପତି ତଥା ଅପିଲ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସେହି ବିଭାଗରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଅସ୍ୱସ୍ଥ ମନୋସ୍ଥିତି ସ୍ଥାପିତ କରିବାର ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟଟି କରାଯାଇଥିଲା । ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆପିଲକାରୀ-ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗର ଆଧାର ହେଉଛି ପ୍ରମାଣର ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା

1961
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅହମ୍ମଦୁଲ୍ଲା
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆୟାନଗର

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ତଥ୍ୟ ପ୍ରତି ଏହି ନୀତିର ପ୍ରୟୋଗ । ଏହି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ତଥ୍ୟ ସବୁ ପ୍ରତି ଲାଗୁ କରିବା ।

ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 84 ଯାହା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନ ଅଦାଲତରେ ସଫଳତାର ସହ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା, ଏହା ଏପରି ଭାବରେ କୁହାଯାଇଛି:

"ଏପରି କୌଣସି ଅପରାଧ ନୁହେଁ ଯାହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କରନ୍ତି ଯିଏ ଏହା କରିବା ସମୟରେ, ମାନସିକ ଅସ୍ଥିରତା ଯୋଗୁଁ, କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରକୃତି ଜାଣିବାରେ ଅକ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି, କିମ୍ବା ସେ ଏପରି କରୁଛନ୍ତି ଯାହା ଭୁଲ କିମ୍ବା ଆଇନ ବିରୁଦ୍ଧ ।"

ଏହା ବିବାଦରେ ନାହିଁ ଯେ ପ୍ରମାଣ ଦାୟିତ୍ୱ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟରେ ଥିଲା, ଯେପରି ଏହି ଧାରା ଦ୍ୱାରା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି, ଅଭିଯୁକ୍ତ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯିଏ ଏହି ଛାଡ଼ର ଲାଭ ଦାବି କରେ (105, ଭାରତୀୟ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମ, ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ (a)) ।

ଆମର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ପାଇଁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଫଳାଫଳକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେବେ, ଏପରି କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଆମେ କେତେକ ତଥ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା, ଯାହା ଉପରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ : ମୃତ ବିସ୍ମିଲା, ଅଭିଯୁକ୍ତ-ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଜିନ୍ନତ୍ ଙ୍କ ମାଆ ଭାବରେ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଥିଲେ, ଯାହାଙ୍କୁ ସେ ଛାଡପତ୍ର ଦେଇଥିଲେ । ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ତାଙ୍କ ଶାଶୁଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏପରି ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲେ ଯାହା ପ୍ରକାଶ କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । 1954 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 28 ତାରିଖ ରାତିରେ ବିସ୍ମିଲା ନିଜ ଘରେ ଶୋଇବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ପରଦିନ ସକାଳେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ମିଲାଙ୍କ ମୃତଦେହ ଶଯ୍ୟା ଉପରେ ରକ୍ତ ଜୁଡୁବୁଡୁ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଶୋଇଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ନିଖୋଜ ଥିଲା । ମୃତଙ୍କ ପୁଅ ତୁରନ୍ତ ଏତଲା ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ପୋଲିସକୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ବିସ୍ମିଲାଙ୍କ ପ୍ରତି ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତା 'ପରେ ଅନୁସନ୍ଧାନର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଉପ ଅଧିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା ଏହି ହତ୍ୟା କରିଥିବା ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଏବଂ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ବିସ୍ମିଲାର ମୁଣ୍ଡ ଏବଂ ଯେଉଁ ଛୁରୀରେ ଏହା ଶରୀରରୁ କଟା ଯାଇଥିଲା, ତାହାକୁ ଏକ କପଡା-ବ୍ୟାଗରେ ରଖିଥିଲେ,

ଯାହାକୁ ସେ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଆସବାବପତ୍ର ଦୋକାନରେ ଏକ ଭୂତଳ କୋଠରୀରେ ଲୁଚାଇ ରଖିଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ସେହି ଦୋକାନକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ସେ ପଞ୍ଚ-ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ବାହାର କରିଥିଲେ । ସେ ଦୋକାନର ନଗଦ ବାକ୍ସରୁ ଏକ ଟର୍ଚ୍ଚ ବାହାର କରି ପୋଲିସକୁ ଏହି ବିବୃତି ସହିତ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ ଯେ ଅନ୍ଧାରରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ହତ୍ୟା ଅବସରରେ ସେ ଏହି ଟର୍ଚ୍ଚ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ । ଅଭିଯୁକ୍ତ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେ କିପରି ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଘରର କାନ୍ଥକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଥିଲେ, କିପରି ସେ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ, କିପରି ସେ ତାଙ୍କୁ ଏକ ଖଟରେ ଶୋଇଥିବା ଦେଖିଥିଲେ ଏବଂ କିପରି ସେ ଶରୀରରୁ ମୁଣ୍ଡ କାଟିଥିଲେ ଏବଂ ଏହାକୁ ନେଇଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ଲୁଚାଇ ରଖିଥିଲେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରୁ ସେ ଏହାକୁ ବାହାର କରିଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସେ ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ପାଠ କରି ଏକ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ବିବୃତି ଦେଇଥିଲେ । ଏହା ପରେ ସେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 302 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଗ୍ୱାଲିୟର ଅଦାଲତର ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ତାଙ୍କ ବିଚାରକୁ ଠିଆ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ । ଆମକୁ କେବଳ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିବାକୁ ହେବ ଯେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଦ୍ୱାରା ଯଥେଷ୍ଟ ମାତ୍ରାରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିବା ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କଦାପି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯଦିଓ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 342 ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷୀ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଏବଂ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ସେ ସବୁକିଛି ବିଷୟରେ ଅଜ୍ଞତା ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପକ୍ଷ ତରଫରୁ, ମାନସିକ ଅସୁସ୍ଥତାର ଆବେଦନକୁ ସମର୍ଥନ କରି ତିନି ଜଣ ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପଚରାଉଚୁରା କରାଯାଇଥିଲା, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇ ଜଣ ଡାକ୍ତରୀ ଲୋକ ଥିଲେ । ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷୀ-ମହାବୀର ସିଂହ ଜିଲ୍ଲା ଦେୱାନୀ ଶଲ୍ୟଚିକିତ୍ସକ ଏବଂ ମାନସିକ ଡାକ୍ତରଖାନାର ଅଧୀକ୍ଷକ ଥିଲେ । 1952 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ସେ ଅଭିଯୁକ୍ତକୁ ଜଣେ ଘରୋଇ ରୋଗୀ ଭାବେ ଚିକିତ୍ସା କରିଥିବା କଥା କହିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବିବୃତ୍ତି ଏପରି ଥିଲା ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କର ଏକ ଅପସ୍ମାର ପ୍ରକାରର ପାଗଳାମି ଥିଲା, ଶେଷ ଥର ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କୁ ଅଗଷ୍ଟ 1952 ରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଘଟଣା ତାରିଖର ଦୁଇ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିଥିଲେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବସ୍ତୁଗତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ-ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ କହିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ ଯେ ଅପରାଧ ସଂଘଟିତ ହେବା ସମୟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସଂହିତାର ଧାରା 84 ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ ପାଗଳ ଥିଲେ କି ନାହିଁ । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ପାଇଁ

1961
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅହମ୍ମଦୁଲ୍ଲା
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆୟାନଗର

ପଚରାଉଚୁରା କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଡାକ୍ତରୀ ସାକ୍ଷୀ ଥିଲେ ମାନସିକ ଡାକ୍ତରଖାନାର ଅଧୀକ୍ଷକ ଯିଏ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ 1954 ମସିହା ନଭେମ୍ବର 18ରେ ଏବଂ ପରେ ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଘଟଣାର ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ମାସ ପରେ । ତାଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଥିଲା ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଅପସ୍ମାର ପାଗଳାମୀରେ ପୀଡିତ ଥିଲେ । ସାକ୍ଷୀଜଣକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଲେ, ଯେ ଜଣେ ସୁସ୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ରୋଗ ଆକ୍ରମଣର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ରୋଗୀ ପକ୍ଷାଘାତ ହୋଇଯାଏ, ଯେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ରୋଗୀର ହାତ ଏବଂ ପାଦରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେବ ଏବଂ ତୃତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସେ ଚେତାଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ରୋଗୀ ଶୋଇ ଚାଲିବା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ : ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏହା ଅଭିଯୁକ୍ତ ପୀଡିତ ଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୁହାଯାଇଥିବା ରୋଗର ପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ ବିଶେଷଜ୍ଞ ପ୍ରମାଣ ଥିଲା, ଏବଂ ଘଟଣା ସମୟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନୁହେଁ । ଅଭିଯୁକ୍ତର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ବିଷୟରେ କହିଥିବା ଅନ୍ୟ ଜଣେ ସାକ୍ଷୀ ଥିଲେ ତାଙ୍କ ବାପା । ତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣରେ ସେ କହିଛନ୍ତି :

" 1954 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 28 ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ମାନସିକ ଅଶାନ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ । ସେ ଦୁଇ ଦିନ ହେଲା କିଛି ଖାଇ ନଥିଲା । 1954 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 29ସକାଳେ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଦୋକାନକୁ ଗଲି, 7:30 କିମ୍ବା 7:45 ରେ ମୁଁ ଦେଖିଲି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଚେତାଶୂନ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ତା 'ର ହାତ ଏବଂ ପାଦ ଶକ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ ପୋଲିସ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଅଭିଯୁକ୍ତକୁ ନେଇଯାଇଥିଲା " ।

ଏହି ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ବିଦ୍ୱାନ ଦୌରା ବିଚାରପତି ଆଇନକୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପରେ ଯେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 84 ଅନୁଯାୟୀ ଯେଉଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟରେ ମାନସିକ ଅସ୍ଥିରତା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବା ଉଚିତ, ତାହା ହେଉଛି ସେହି ସମୟ ଯେତେବେଳେ ଅପରାଧ କରୁଥିବା ଘଟଣା ସଂଘଟିତ ହୁଏ ଏବଂ ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଏହି ଛାଡ଼ର ଲାଭ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବାର ଭାର ତାଙ୍କ ଉପରେ ଥାଏ, ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ମାମଲାରେ ଯେଉଁ ପ୍ରମାଣ ଦିଆଯାଇଥିଲା ତାହା ସଂକ୍ଷେପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ :

" ତେଣୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଷୟ ବିଚାର କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରକୃତି ଜାଣିବାକୁ ଅସମର୍ଥ କି । ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ରାତିରେ ତାଙ୍କ ଶାଶୁଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲେ, ଜାଣିଶୁଣି ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ କାଟି ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଆଣିଥିଲେ, ଏହା ଏତେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଏହି ଘଟଣାର ପ୍ରକୃତି

1961
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅହମ୍ମଦୁଲ୍ଲା
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆୟାନଗର

ଜାଣିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ଥିଲେ ।ଭିନ୍ନ ଭାବେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ବିସ୍ମିଲାକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ସମୟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ଏପରି ଭାବିନଥିଲେ ଯେ ସେ ଏକ ମାଟି ପାତ୍ର ଭାଙ୍ଗୁଛନ୍ତି । ଏପରିକି ପ୍ରତିପକ୍ଷର ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ପାଗଳାମିର ଏହି ଦିଗ ଉପରେ କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇନଥିଲେ । ତେବେ ସେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ସେ ଯାହା କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଭୁଲ କିମ୍ବା ଆଇନର ବିପରୀତ ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଅସମର୍ଥ ।

ତେବେ ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତି ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରଣ ଆଧାରରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରିବା ଲାଗି ତାଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସ୍ଥଗିତ ରଖିଥିଲେ ।

" ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ରହିଛି ଯେ ଅପରାଧ ପରେ ତୁରନ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତକୁ ମାନସିକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାର ଅଧୀକ୍ଷକ ଅନ୍ତତଃ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଅପସ୍ମାର ରୋଗରେ ପୀଡିତ । ଏବେ ଅପସ୍ମାର ଏକ ପ୍ରକାରର ରୋଗ ଯାହା ପାଗଳାମି ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ । ଏହାକୁ ଅପସ୍ମାର ପାଗଳାମି କୁହାଯାଏ । ଏହି ପାଗଳାମୀରେ ରୋଗୀ କ 'ଣ କରୁଛି ତାହା ନ ଜାଣି ପାଶବିକ ହତ୍ୟା କରେ । ଅପସ୍ମାର ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଏକ ନୃଶଂସ ହତ୍ୟା କରିଛି । ତେଣୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କାରଣ ରହିଛି ଯେ ସେ ଏହି ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଅପସ୍ମାର ଜନିତ ପାଗଳାମୀରେ କରିଥାଇପାରନ୍ତି । ଏହି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଅନୁମାନକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଥାଏ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହୁଏତ ପାଗଳାମୀର ସ୍ଥିତିରେ ଏବଂ ସେ ଯାହା କରୁଥିଲେ ତାହା ଭୁଲ କିମ୍ବା ଆଇନର ବିପରୀତ ବୋଲି ନ ଜାଣି ଏହି ଅପରାଧ କରିଥାଇପାରନ୍ତି । ତେଣୁ, ମୁଁ ଜାଣିପାରୁଛି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଅହମଦଉଲ୍ଲା ଏକ ଛୁରୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ବିସ୍ମିଲ୍ଲାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ ଶରୀରରୁ ଅଲଗା କରି ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ମାନସିକ ସ୍ଥିତି ଖରାପ ଥିବାରୁ ସେ ଜାଣିପାରି ନଥିଲେ ଯେ ସେ ଯାହା କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଭୁଲ କିମ୍ବା ଆଇନ ବିରୁଦ୍ଧ ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 302 ଅନୁଯାୟୀ ହତ୍ୟା ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ମୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛି ଯେ ଉକ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରାଯାଉ ।"

ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତି ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ପାଇଥିଲେ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରକୃତି ଜାଣିଥିଲେ, ଯାହା ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୂଚାଇବୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ ଏଥିରେ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଯେଉଁ ଯୁକ୍ତିକୁ ଆଧାର କରି ଶେଷ ଉପସଂହାର ନିଆଯାଏ, ତାହାକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ଆମ ପାଇଁ କଷ୍ଟକର ମନେହୁଏ ।

ବିଦ୍ୱାନ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୋଷ ମୁକ୍ତି ହେବାର ଏହି ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଅପିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ ମଧ୍ୟ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତିକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ ଯେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 84 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଛାଡ଼ର ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଏହା ସ୍ଥାପିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଘଟଣା ସମୟରେ ପାଗଳ ଥିଲେ । ମାମଲାର ଏହି ଦିଗ ଉପରେ ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ କହିଛନ୍ତି :

"ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ବିଷୟରେ, ଆମ ପାଖରେ ପରିସ୍ଥିତି ଅଛି, 29 ତାରିଖ ସକାଳେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଆଚରଣ ଏବଂ ସେହି ଅପରାହ୍ନରେ ତାଙ୍କ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର ଦିଆଯାଇଛି । ଧାରା 84 ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ମାନସିକ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସେମାନେ ନିଜେ ସମର୍ଥନ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଯଦିଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଯୋଗ୍ୟ, ଅପସ୍ମାର ପାଗଳାମି ସହିତ ସୁସଂଗତ । ଏହି ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଅସାଧାରଣ କୌଶଳ ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବିବରଣୀ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେଇ କରାଯାଇଛି ......। ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସେହି ସମୟରେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ସେ କ 'ଣ କରୁଛନ୍ତି ତାହାର ଶାରୀରିକ ସ୍ୱଭାବ; ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନଥିଲେ ଯେ ସେ ଏକ ପାତ୍ର ଭାଙ୍ଗୁଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଏକ ବନ୍ଧାକୋବି କାଟିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଜଣେ ମଣିଷର ଜୀବନ ନେଉଛନ୍ତି ଯାହା ସେ 16 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ କହିଛନ୍ତି, ସେ ତାଙ୍କ ସମ୍ମାନକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ କରିଥିଲେ । ବାସ୍ତବରେ, ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ସମୟରେ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ରହିଥାଏ, ତାହା ଅବସାଦ କିମ୍ବା ହତାଶ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଉଲ୍ଲାସର ବିଷୟ ହୋଇଥାଏ । ବିଦ୍ୱାନ ଦୌରା ବିଚାରପତି କହିଛନ୍ତି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା 28 ତମ ରାତିରେ ଅପସ୍ମାର ପାଗଳାମିର ସ୍ଥିତିରେ ଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ସେ ତାଙ୍କ ଶାଶୁଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ; ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ନଥିବୃତ କରାଯାଇ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧାନ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ଯେ ଏହି ଅପସ୍ମାର ପାଗଳାମିର ଯଥାର୍ଥତା ଅତି କମରେ ତାଙ୍କ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରି ରହିଥିଲା । ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏପରି ନୁହେଁ ଯାହାର ସମର୍ଥନ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଏହାକୁ ବିକୃତ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ; ତଥାପି, ଏହା ଏପରି ଯାହା ଉପରେ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବ, କେବଳ ଯଦି ଏହା ୧୯୫୪ ମସିହା ୨୯ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ପରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ସହିତ ସୁସଙ୍ଗତ ଥାଏ । "

1961
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅହମ୍ମଦୁଲ୍ଲା
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆୟାନଗର

ସେମାନେ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟର ତୁରନ୍ତ ପରେ ଡାକ୍ତରୀ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ବିଷୟରେ ଠିକ୍ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିଆଯାଇପାରିବ । ଉଭୟ ପକ୍ଷର ଯୁକ୍ତିକୁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପରେ ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ :

" ତେଣୁ ଆଇ. ପି. ସି. ର ଧାରା 84 ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ଘଟଣା ସମୟରେ ସେହି ପ୍ରକାରର ଏବଂ ମାନସିକ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ମାତ୍ରା ବିଷୟରେ ଆମ ପାଖରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ।; କିନ୍ତୁ ଉପସ୍ଥାପିତ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉପରେ, ମୋ ମତରେ, ଉଭୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ଏକ ଅସନ୍ତୋଷଜନକ ଉପସଂହାର ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏହିପରି ଏକ ମାମଲାରେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରମାଣିତ ତଥ୍ୟ ଅନ୍ୟଥା ହତ୍ୟା ପାଇଁ ଏକ ଦଣ୍ଡବିଧାନକୁ ସମର୍ଥନ କରିବ, ଏହା ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଉପରେ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ନୀତିଗତ ଭାବରେ, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟିର ପରିଣାମ ଭୋଗିବା ଉଚିତ୍ ।

ଏହି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକରୁ ଏପରି ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ, ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଧାରା 84ର ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କ ଉପସଂହାରରେ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ବିଦ୍ୱାନ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଥିଲେ । ତଥାପି, ସେମାନେ ଜାରି ରଖିଥିଲେ :

" ଦୌରା ବିଚାରପତି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଅପରାଧ କରିବା ସମୟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ମାନସିକ ଭାବେ ଏତେ ଅସୁସ୍ଥ ଥିଲା ଯେ ସେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଭୁଲ ଏବଂ ଆଇନର ବିରୋଧୀ ବୋଲି ଜାଣି ନଥିଲା ବୋଲି ପ୍ରତିପକ୍ଷ ପ୍ରମାଣ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱକୁ ମୁକ୍ତ କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯେ ଅପିଲରେ ଏହା ସ୍ଥାପିତ କରିବା ଯେ ଏହି ଫଳାଫଳଟି ବିକୃତ ଏବଂ ସେହି ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ କାହିଁକି ଓଲଟା କରାଯିବା ଉଚିତ ତାହାର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କାରଣ ଅଛି ଏବଂ ଏହି ଆଧାରରେ ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ ରାଜ୍ୟର ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ।"

ଆମେ ନିଜକୁ ଏହି ଉପସଂହାର ସହିତ କିମ୍ବା ଯେଉଁ ଯୁକ୍ତି ଉପରେ ଏହା ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ତାହା ସହିତ ସହମତ ହେବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମର୍ଥ ମନେ କରୁ । ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ ଏହା ବୁଝିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ରାୟରେ ତ୍ରୁଟି ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପିତାଙ୍କ କଥନର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସ୍ୱୀକାରରେ ଏତେଟା ନିହିତ ନୁହେଁ-କାରଣ ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଜଣେ ଆଗ୍ରହୀ

1961
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅହମ୍ମଦୁଲ୍ଲା
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆୟାନଗର

ସାକ୍ଷୀ ଥିଲେ, ଏବଂ ଏହା ବିଷୟରେ ଅପିଲକାରୀ-ରାଜ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବରେ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ-କିନ୍ତୁ ଏପରି ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଯେଉଁଥିରେ ଅନୁମାନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟତାକୁ ପ୍ରମାଣିତ ତଥ୍ୟ ପାଇଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ଦାବି କରାଯିବା ପୂର୍ବରୁ ବିଧାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ମନା କରିବା କୌଣସି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପାଇଁ "ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ କାରଣ" ଏପରିକି ଏପରି ଏକ ନିୟମ ବିଦ୍ୟମାନ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯାଏ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟରେ ତ୍ରୁଟି ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଅଣଦେଖା କରିବାରେ ଥିଲା ଯେ ନଥିରେ ଏପରି କିଛି ନାହିଁ ଯାହା ଆଧାରରେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ଯେ ଘଟଣାର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜାଣି ପାରୁନଥିଲା ଯେ ସେ ଯାହା କରୁଛି ତାହା ଭୁଲ କିମ୍ବା ଆଇନର ବିପରୀତ ।

ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମେ *ହେନରୀ ପେରି*[1] ମାମଲାରେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନର ଅଦାଲତଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରିବା, ଯେଉଁଠାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଥିଲା ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କଠାରେ ଅପସ୍ମାର ଜନିତ ପାଗଳାମି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିଲା । ଯୁକ୍ତି ପଢିବା ସମୟରେ, ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କଲେ :

" ସମଗ୍ର ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଳ ବିଷୟ ହେଉଛି ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି ଅପରାଧ କରିବା ସମୟରେ ଅପସ୍ମାର ରୋଗରେ ପୀଡିତ ଥିଲେ କି ? ଅନ୍ୟଥା ଏହା ଏକ ସବୁଠାରୁ ବିପଜ୍ଜନକ ମତବାଦ ହେବ ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କହିପାରିବ, 'ମୋର ଥରେ ଏକ ଅପସ୍ମାର ଅସୁସ୍ଥତା ଥିଲା, ଏବଂ ଏହା ପରେ ଯାହା ଘଟେ ତାହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସେଥିରେ ରଖିବାକୁ ପଡିବ' ।

"ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି ବିଦ୍ୱାନ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି କହିଛନ୍ତି :

"ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ବୁଦ୍ଧିମାନ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହାର ବିପରୀତ ପ୍ରମାଣିତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଦାୟୀ ହେବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର କାରଣ ଥାଏ । ପାଗଳାମି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟଟି କରିବା ସମୟରେ ଦଳ ଏପରି ଯୁକ୍ତିର ତ୍ରୁଟି ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ଯେ ସେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ତାହାର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା, ଅର୍ଥାତ୍ ଶାରୀରିକ ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଗୁଣ ଯାହା ନୈତିକତା

[1] 14 Cr. Appeal Rep. 48

1961
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅହମଦୁଲ୍ଲା
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆୟାନଗର

ଠାରୁ ଭିନ୍ନ-କିମ୍ବା, ଯଦି ସେ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ଜାଣିଛନ୍ତି, ସେ ଜାଣି ନାହାଁନ୍ତି ଯେ ସେ ଭୁଲ କରୁଛନ୍ତି । ତେବେ, ବିଚାରକମଣ୍ଡଳୀ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ଚରିତ୍ରର ପ୍ରମାଣ ରହିଛି, ଏବଂ ନିଜେ କଏଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତ୍ତି ଅଛି, ଯେ ସେ ଅପସ୍ମାର ରୋଗରେ ପୀଡିତ । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଖରେ ଆହୁରି ପ୍ରମାଣ ରହିଛି, ବିଶେଷ କରି କାରାଗାର ନଥିରେ, ଯେ ତାଙ୍କର ଅପସ୍ମାର ଆକ୍ରମଣ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହା ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ପଦକ୍ଷେପ; ଏହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ହେବ ଯେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ହତ୍ୟା କରିବା ସମୟରେ ଅପସ୍ମାର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟରେ ପୀଡିତ ଥିଲେ; ଏବଂ ତାହା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇନାହିଁ ।

ଆମେ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ପରିସ୍ଥିତି ବହୁତ ସମାନ ଏବଂ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଭାବରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଆମେ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ରାୟ ପାଇଁ ଅଦାଲତ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣରେ କୌଣସି ଆଧାର ନଥିଲା ଯେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯେତେବେଳେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ତାଙ୍କ ଶାଶୁଙ୍କ ଗଳା କାଟି ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ କାଟିଦେଲା, ସେ ମାନସିକ ବିକୃତିରୁ ସେ ଜାଣିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ଥିଲେ ଯେ ସେ ଯାହା କରୁଥିଲେ ତାହା ଭୁଲ ଥିଲା । ଏପରିକି ପିତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ନାହିଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତମାନେ କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଘଟିଥିଲା ତାହା ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅଭିଯୁକ୍ତ ବିସ୍ମିଲାଙ୍କ ପ୍ରତି ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବହନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଗଭୀର ରାତିରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ସେ ଦେଖା ଯାଇ ନଥାନ୍ତେ, ଅଭିଯୁକ୍ତ ତାଙ୍କ ସହିତ ଏକ ଟର୍ଚ୍ଚ ନେଇ, ଏକ କାନ୍ଥ ଉପରକୁ ଚଢି ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଘରକୁ ଗୁପ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲା । ତା 'ପରେ ପୁନର୍ବାର, ଉଲ୍ଲାସର ମନୋବୃତ୍ତି ଥିଲା ଯାହା ଅଭିଯୁକ୍ତ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଜୀବନରୁ ବାହାର କରିଦେବା ପରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲା । ଏହା ଏକ ଅପରାଧ ଥିଲା ଯାହା ହଠାତ୍ ପାଗଳ ମନୋବୃତ୍ତିରେ ହୋଇନଥିଲା, ବରଂ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ସତର୍କତାର ସହ ଯୋଜନା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାରେ ଥଣ୍ଡା ହିସାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶତ୍ରୁ ବୋଲି ବିବେଚିତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

ତେଣୁ ଅପିଲକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷର ଆଦେଶକୁ ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ବଦଳରେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 302 ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତା ହତ୍ୟା ପାଇଁ ଦୋଷୀ ବୋଲି ଏକ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ ହେବ । ସାଧାରଣ

ଭାବରେ ଅମାନବୀୟ ବର୍ବରତା ସହିତ କରାଯାଇଥିବା ଘୃଣ୍ୟ ଏବଂ ପୂର୍ବ-ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡ ହୋଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଦୌରା ବିଚାରପତି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରିଛନ୍ତି-ଏକ ଆଦେଶ ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଛି-ଆମେ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେ ଯଦି ଆମେ ଅଭିଯୁକ୍ତକୁ ଆଜୀବନ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ କରିବା ତେବେ ନ୍ୟାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହେବ । ଏହା କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଯେ, ଯଦି ଏହା ଜାରି ରହେ, ତେବେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସୁସ୍ଥ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ଚିକିତ୍ସା କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ ।

1961
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଅହମ୍ମଦୁଲ୍ଲା
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆୟାନଗର

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
କ୍ରିଷ୍ଣା ଦାଶ
ଅନୁବାଦିକା, ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।